

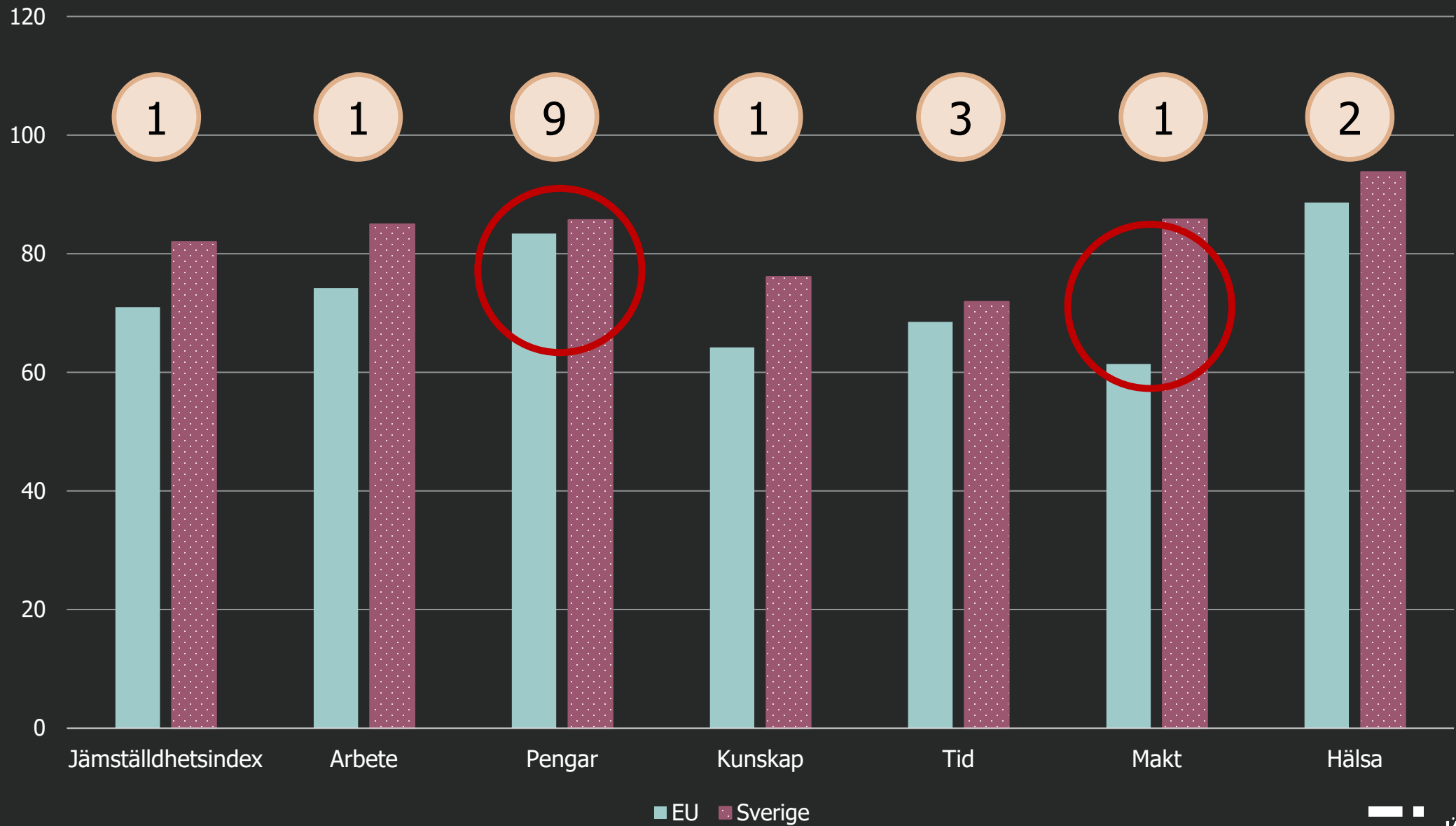

JÄMSTÄLLDHETEN I SVERIGE – GÅR DEN FRAMÅT ELLER BAKÅT?

Peter Vikström, Avdelningschef Analys och uppföljning

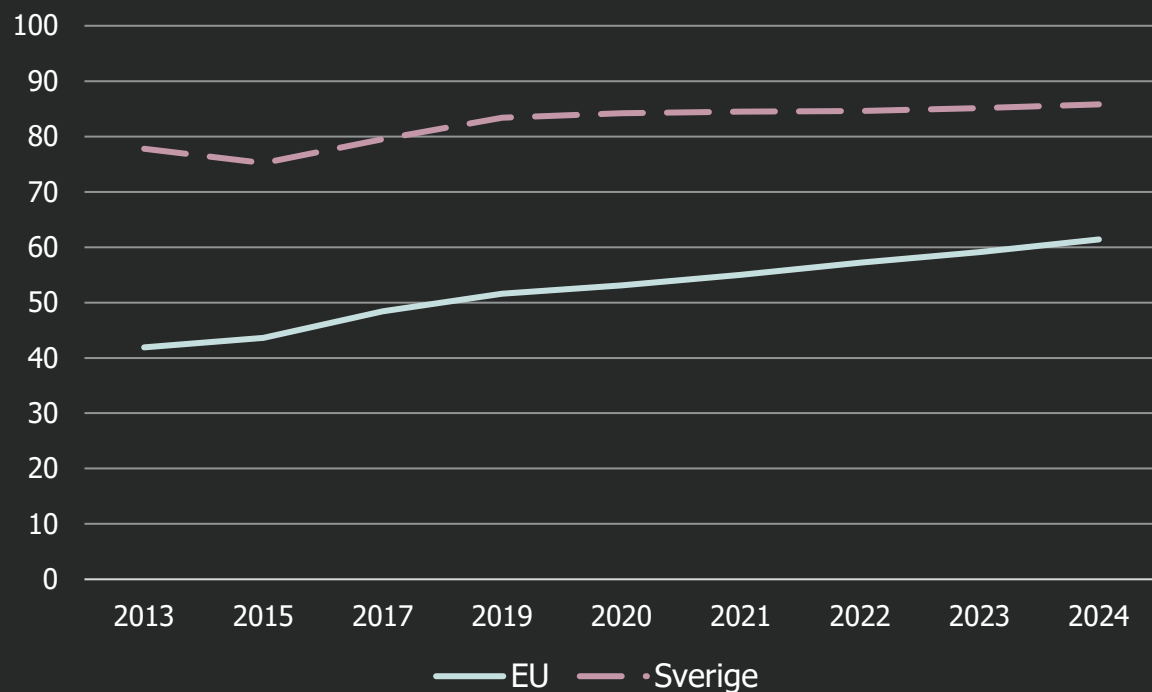

Är inte Sverige redan
världens mest jämställda land?

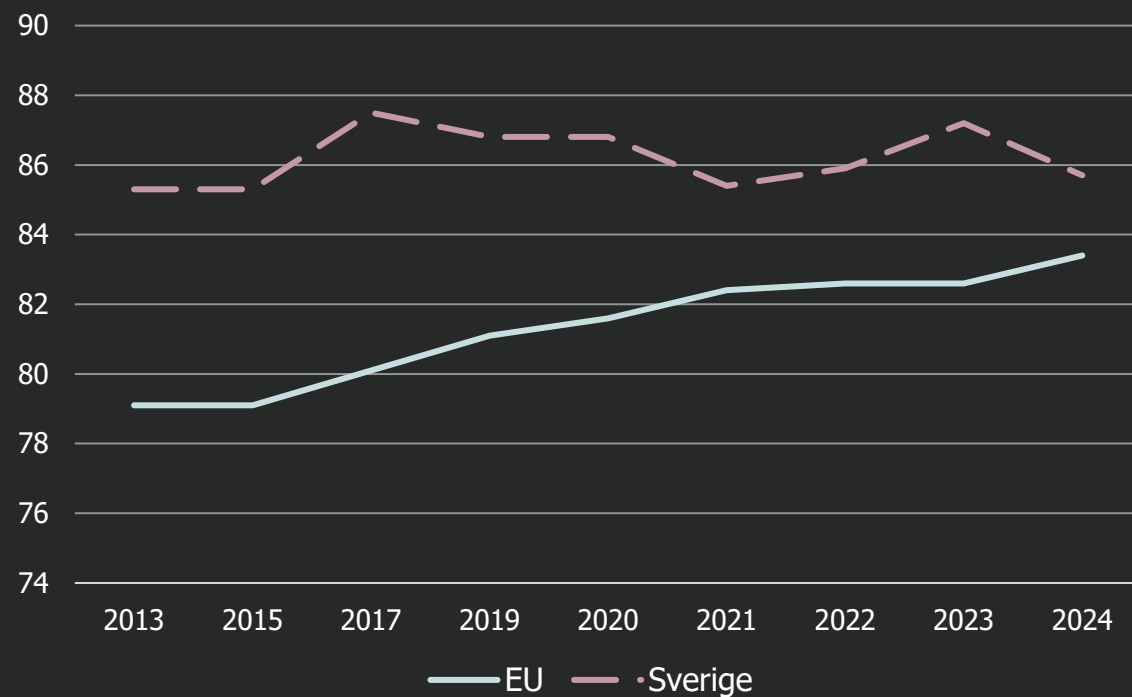

TVÅ INTRESSANTA OMRÅDEN

Makt

Pengar

Källa: EIGE

DAGENS AGENDA

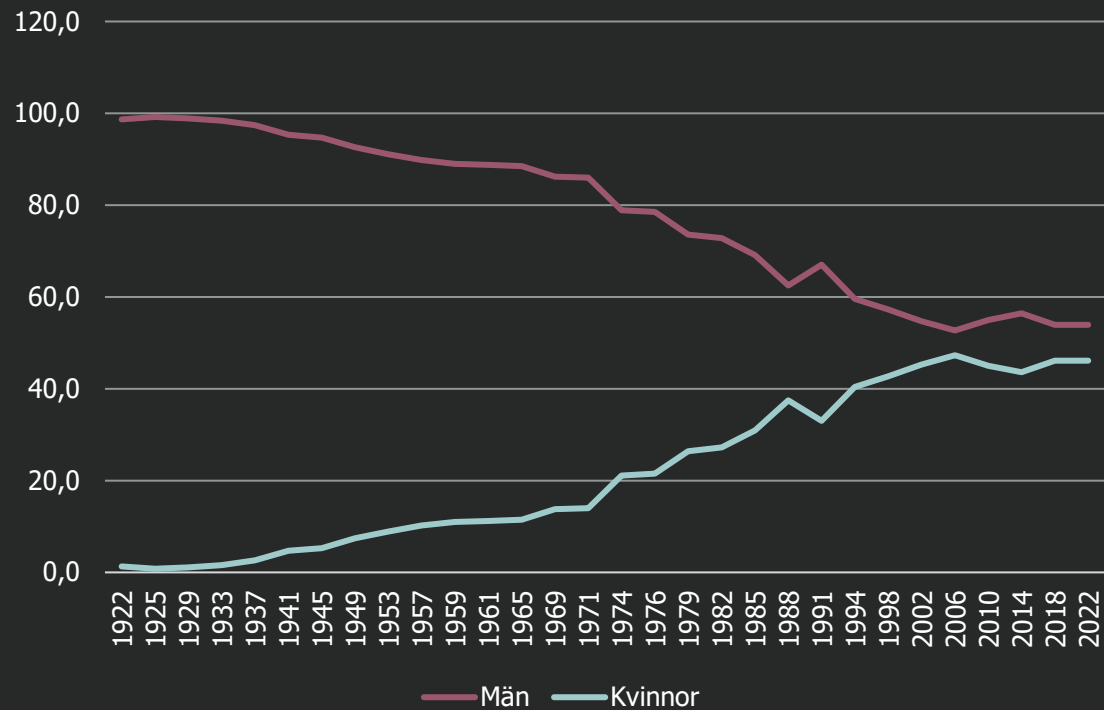
1. Politisk representation och attityder
2. Socioekonomi och kön
3. Arbetsmarknaden
4. Skatter och omfördelning
5. Pensionerna
6. Slutsatser

POLITISK REPRESENTATION OCH ATTITYDER

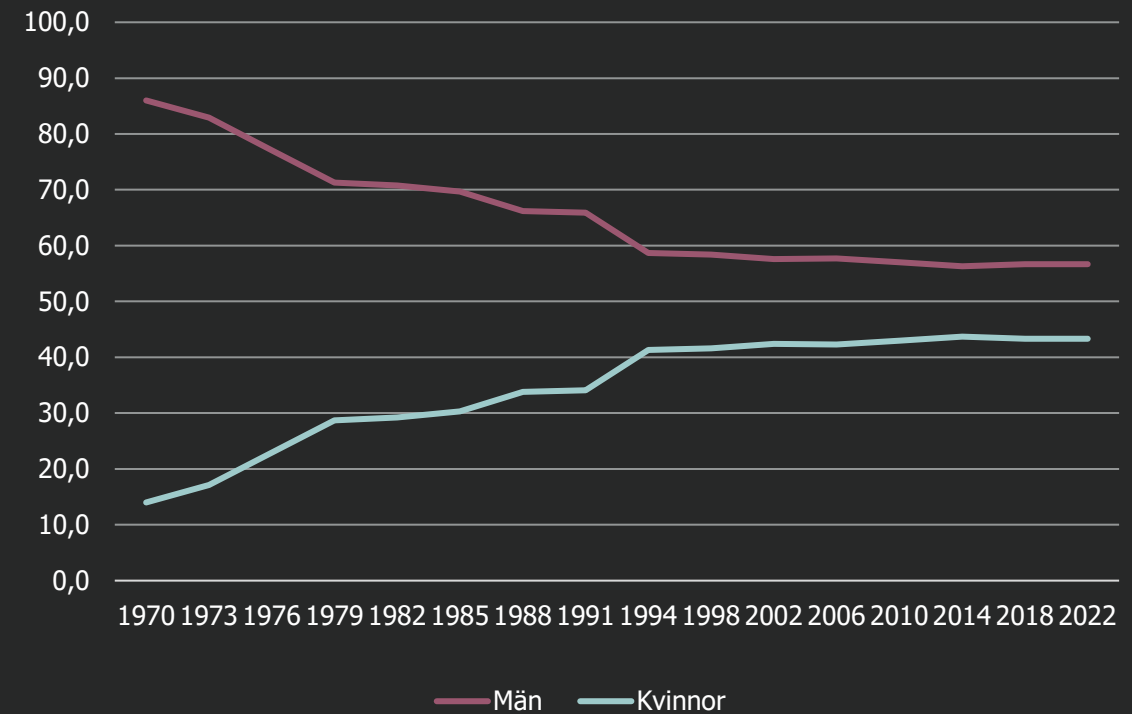
POLITISK REPRESENTATION

Jämställd fördelning på riksnivå...

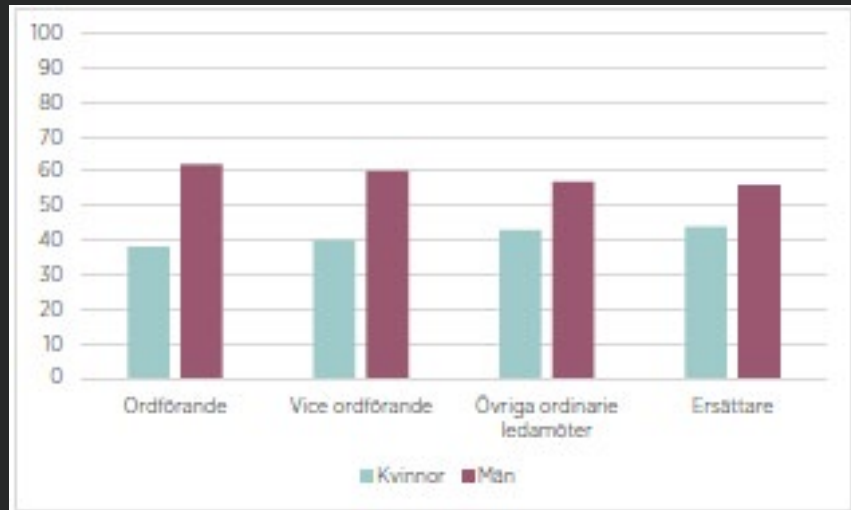
Källa: SCB

Mindre jämställt på lokal nivå...

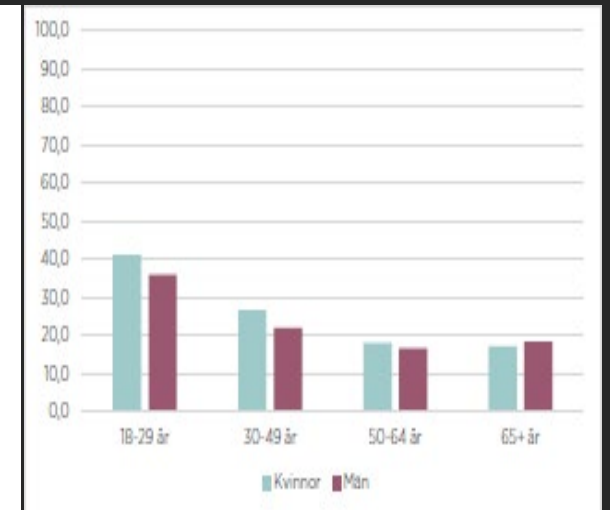
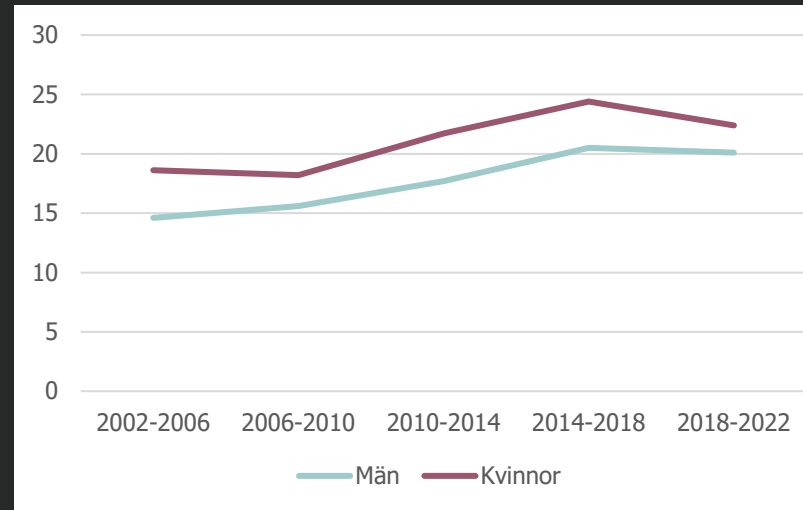

POLITISK REPRESENTATION

Lägre representation på högre poster...

Fler kvinnor hoppar av, särskilt unga

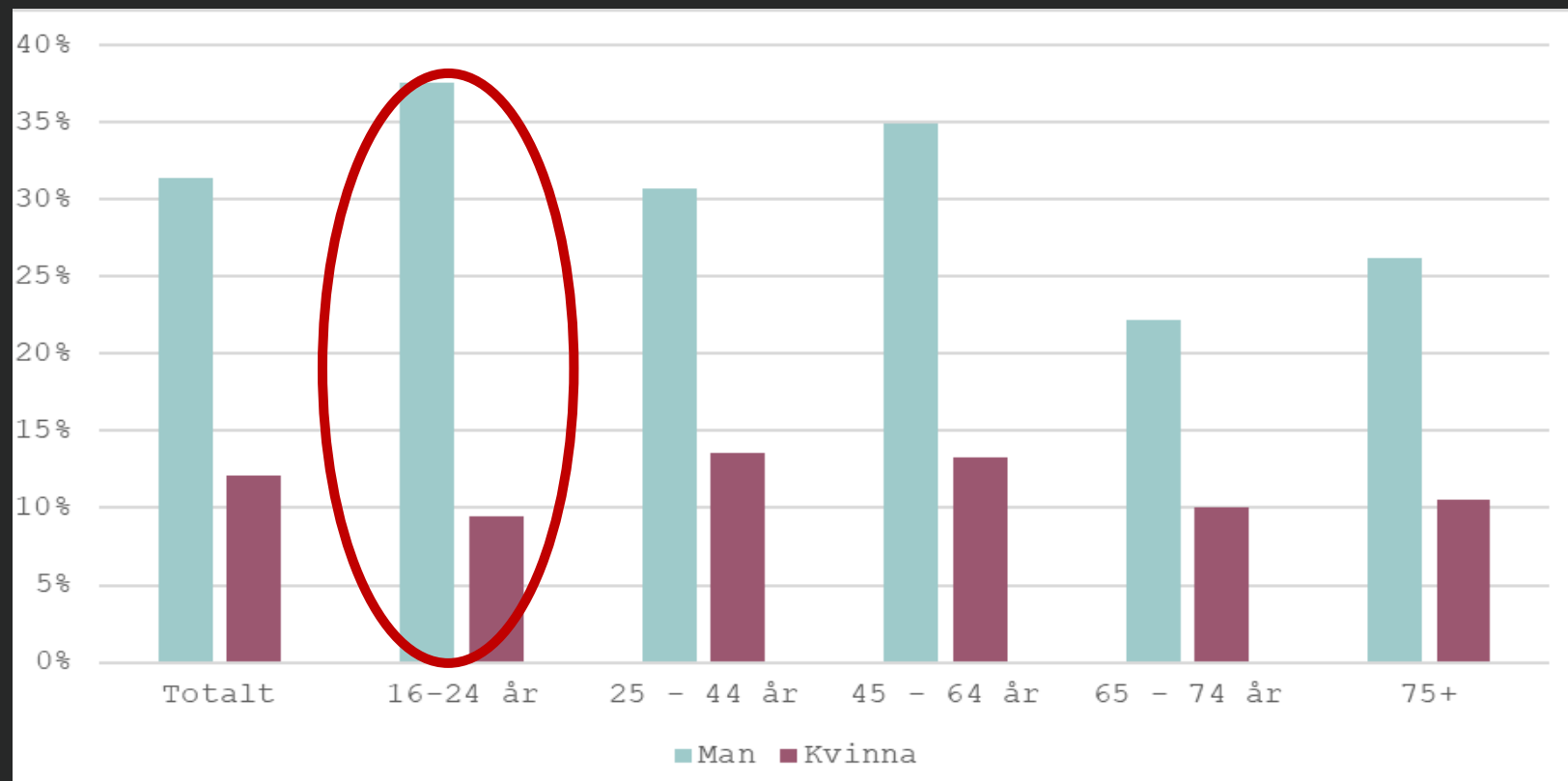
Källa: SCB

JÄMSTÄLLDHET I DEN LOKALA DEMOKRATIN

- Förutsättningar för tillit, trygghet och delaktighet behöver stärkas
- Unga är en viktig målgrupp
- Arbetsvillkoren i lokal politik är inte jämställda
- Lokalpolitiken behöver bli mer föräldravänlig
- I arbetet mot hot, hat och trakasserier bör skillnader i utsatthet bland olika grupper av kvinnor och män beaktas

”JA, VI LEVER I HÖG GRAD I ETT JÄMSTÄLLT SAMHÄLLE”

Källa: Jämställdhetsmyndigheten 2022

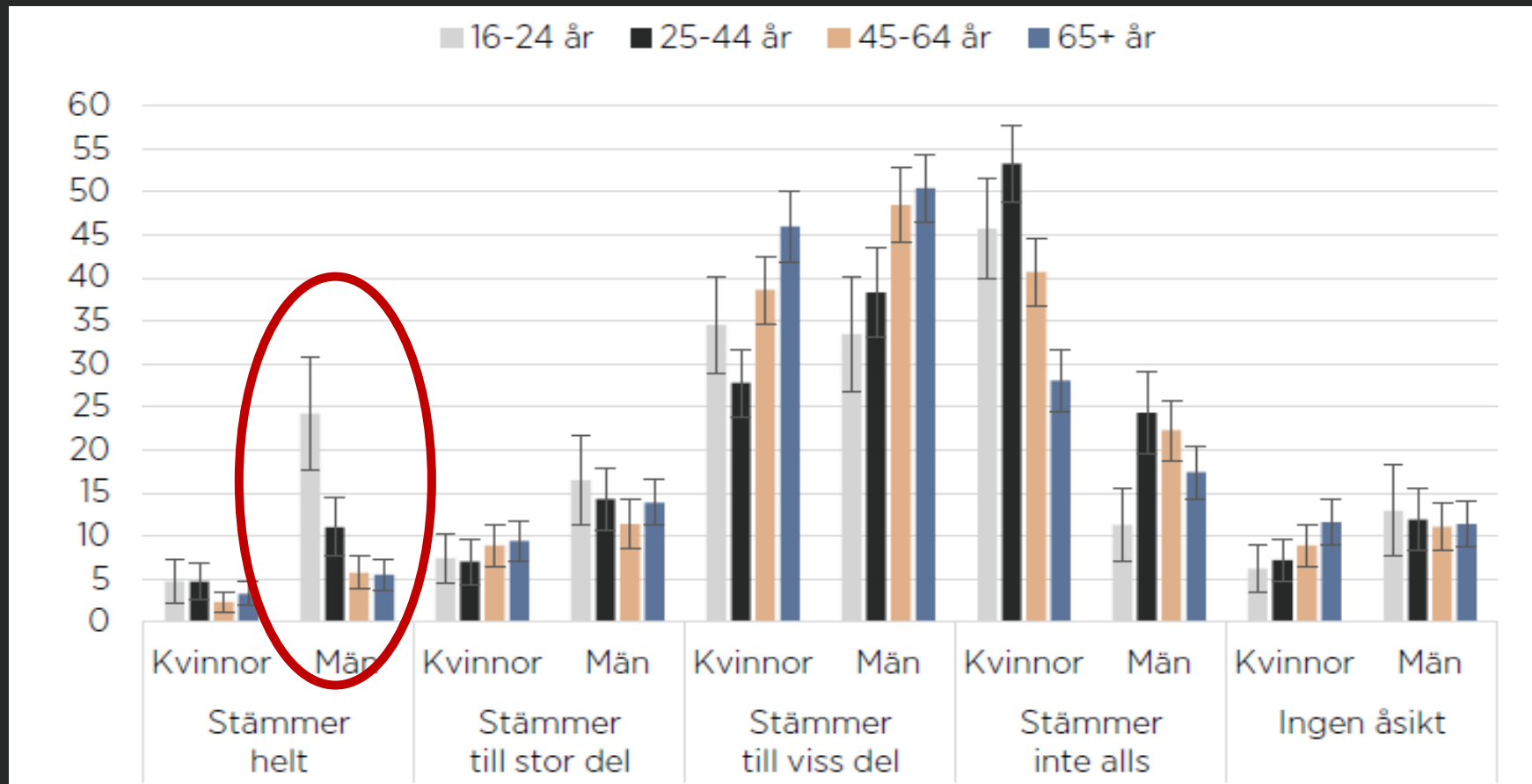

2022:26

JÄMSTÄLLDHETS- UNDERSÖKNINGEN 2022

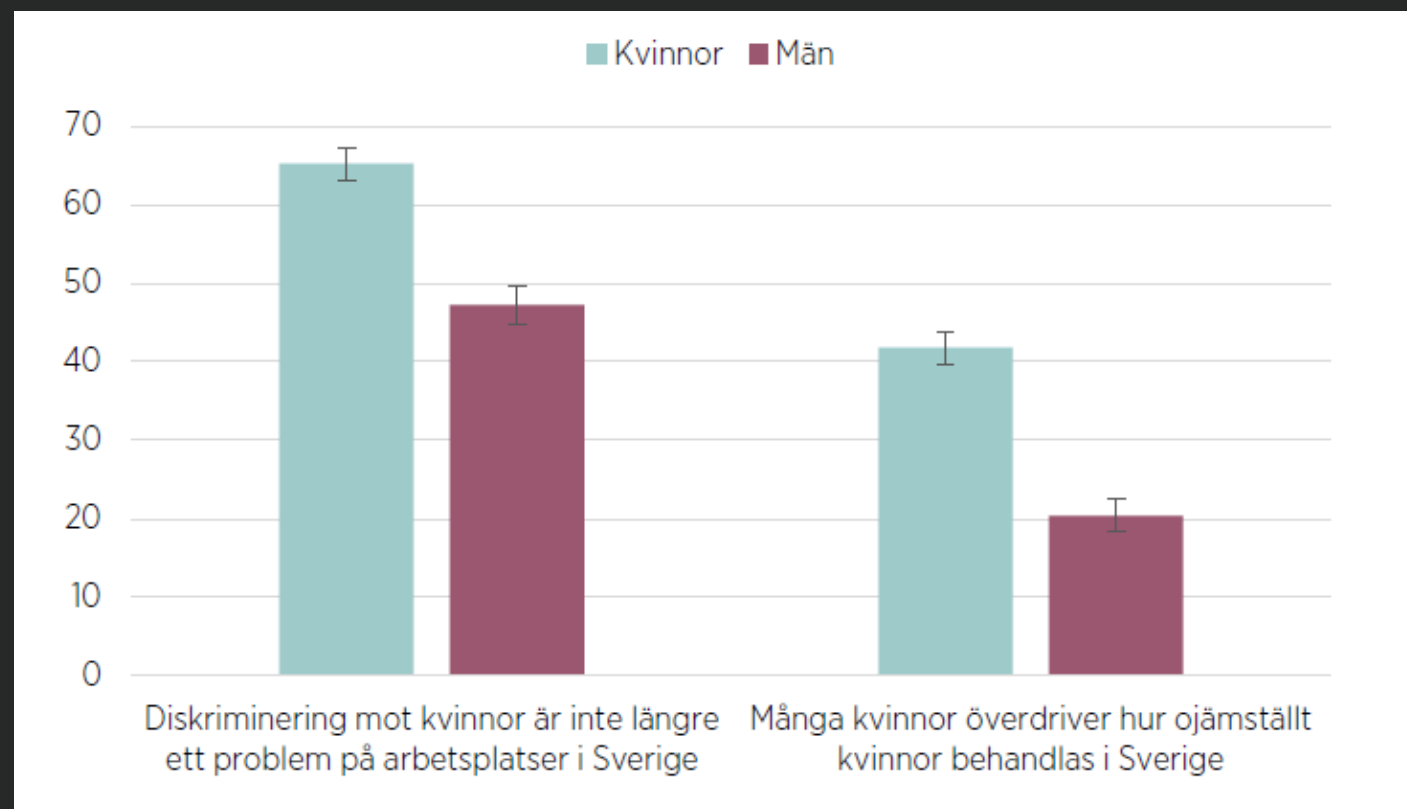
Om attityder, omsorg, diskriminering och psykisk hälsa

”MÅNGA KVINNOR ÖVERDRIVER OM HUR OJÄMSTÄLLT KVINNOR BEHANDLAS”

ATTITYDER TILL JÄMSTÄLLDHET

Andelen som svarat "Stämmer inte alls" på påståendet

Källa: Jämställdhetsmyndigheten 2019

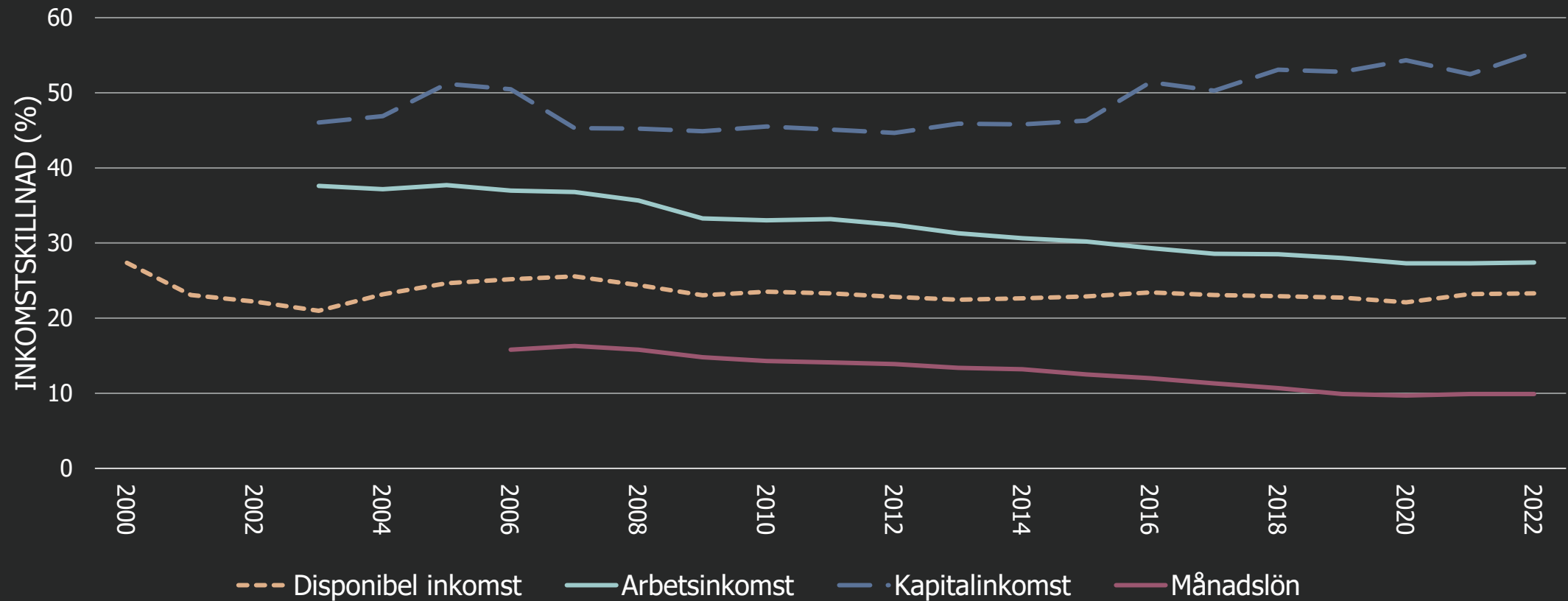
ATTITYDER TILL JÄMSTÄLLDHET

- Tydlig polarisering i syn på många frågor som rör jämställdhet
- Skillnader syns tydligast mellan unga kvinnor och unga män
- Skillnaderna syns också i polarisering i politiska åsikter
- Är detta ett bestående värderingsskifte?

SOCIOEKONOMI OCH KÖN

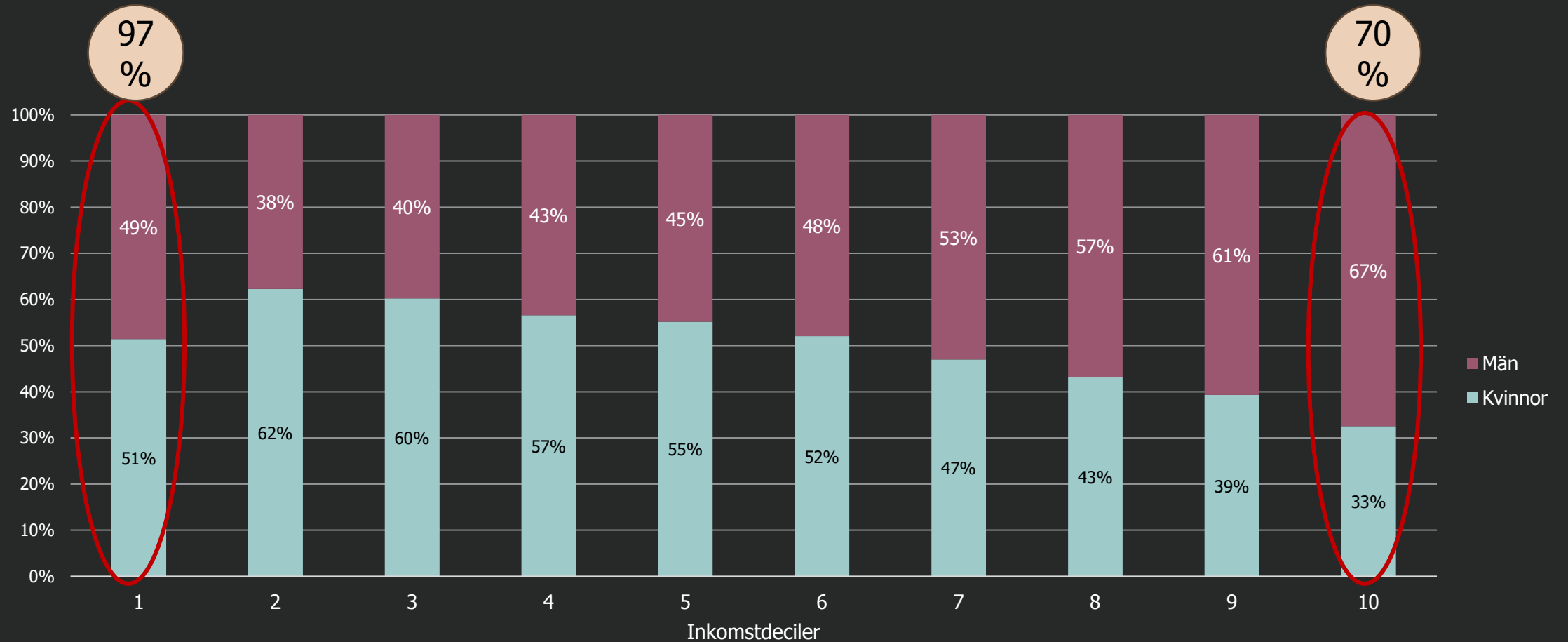
– VILKA ÄR DE STORA UTMANINGARNA?

INKOMSTSKILLNADERNA BESTÅR

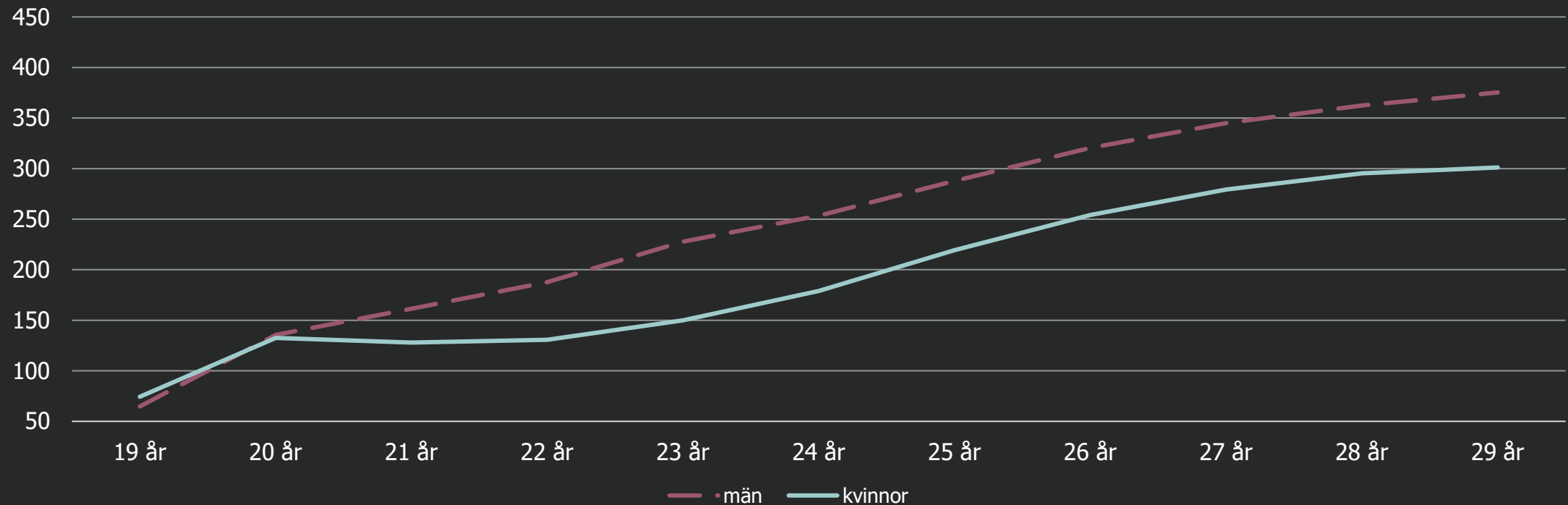
Källa: SCB/Medlingsinstitutet

ANDEL KVINNOR OCH MÄN PER INKOMSTGRUPP

INKOMSTSKILLNADERNA GRUNDLÄGGS TIDIGT

Sammanräknad förvärvsinkomst, tkr (2022)

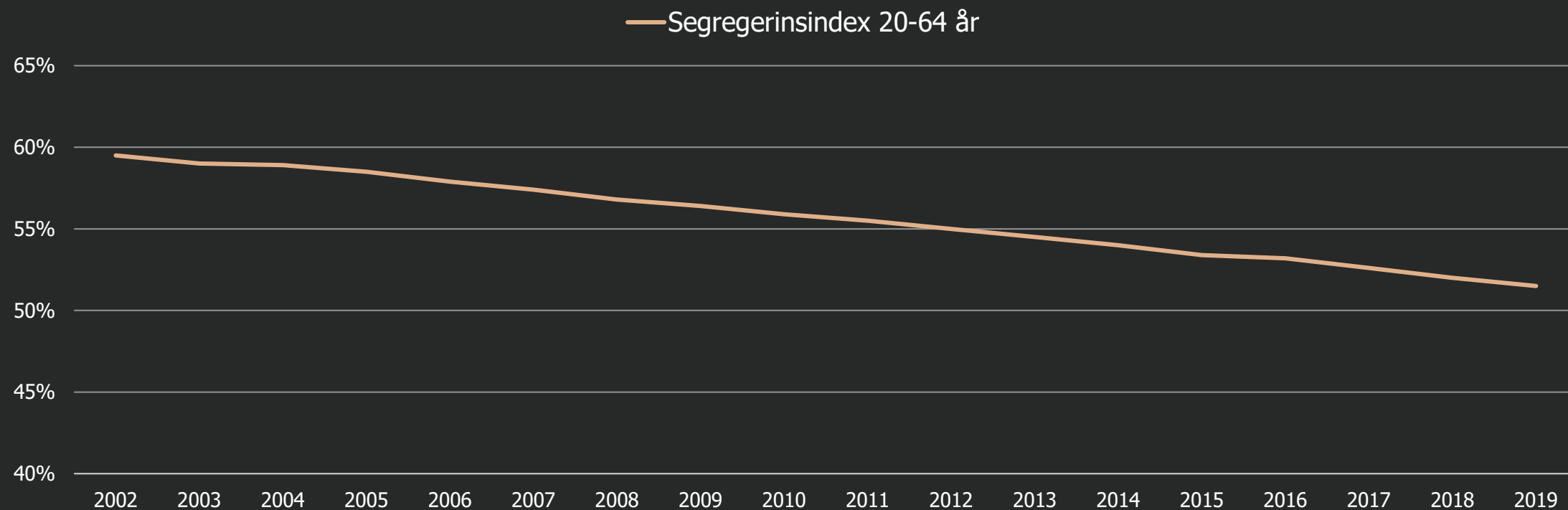

TRE VIKTIGA SOCIOEKONOMISKA UTMANINGAR

- Arbetsmarknaden – könssegregation, deltagande och arbetsmiljö
- Skatter och omfördelning
- De framtida pensionerna

ARBETSMARKNADEN

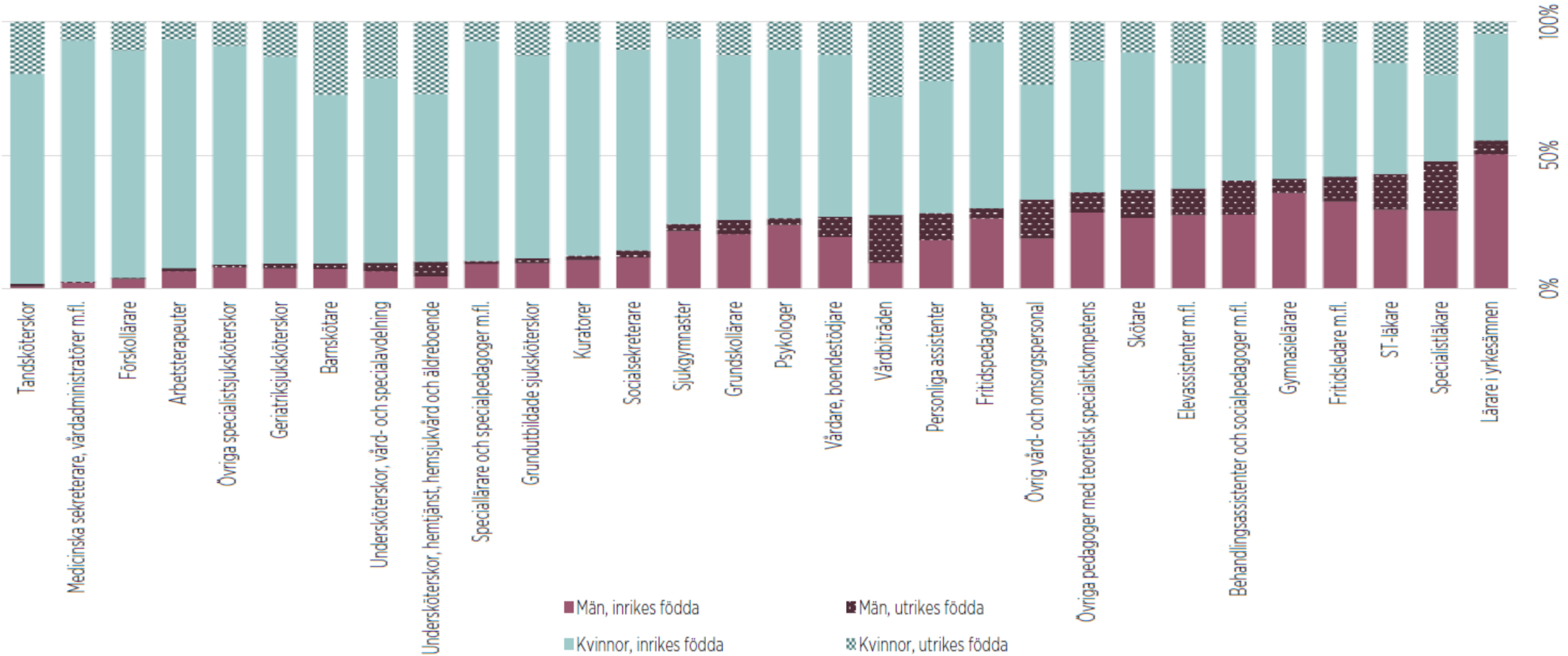
ARBETSMARKNADEN STARKT KÖNSSEGREGERAD

Källa: SCB

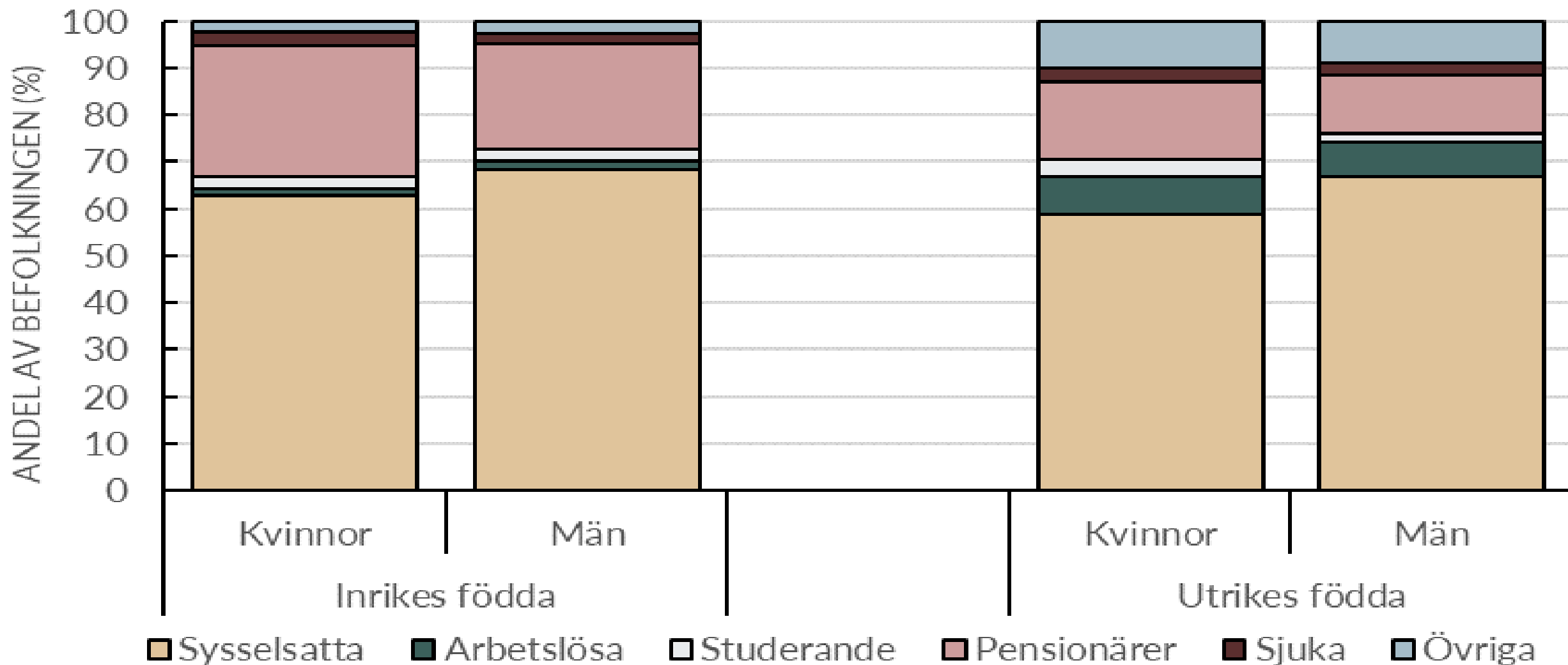
KVINNOR DOMINERAR I VÄLFÄRDSYRKEN

Källa: SCB

UTRIKES FÖDDA KVINNOR HAR EN SVAGARE ARBETSMARKNADSANKNYTNING

Källa: Medlingsinstitutet

2023:11

SÅ SKA FLER VÄLJA JOBBS I VÄLFÄRDEN

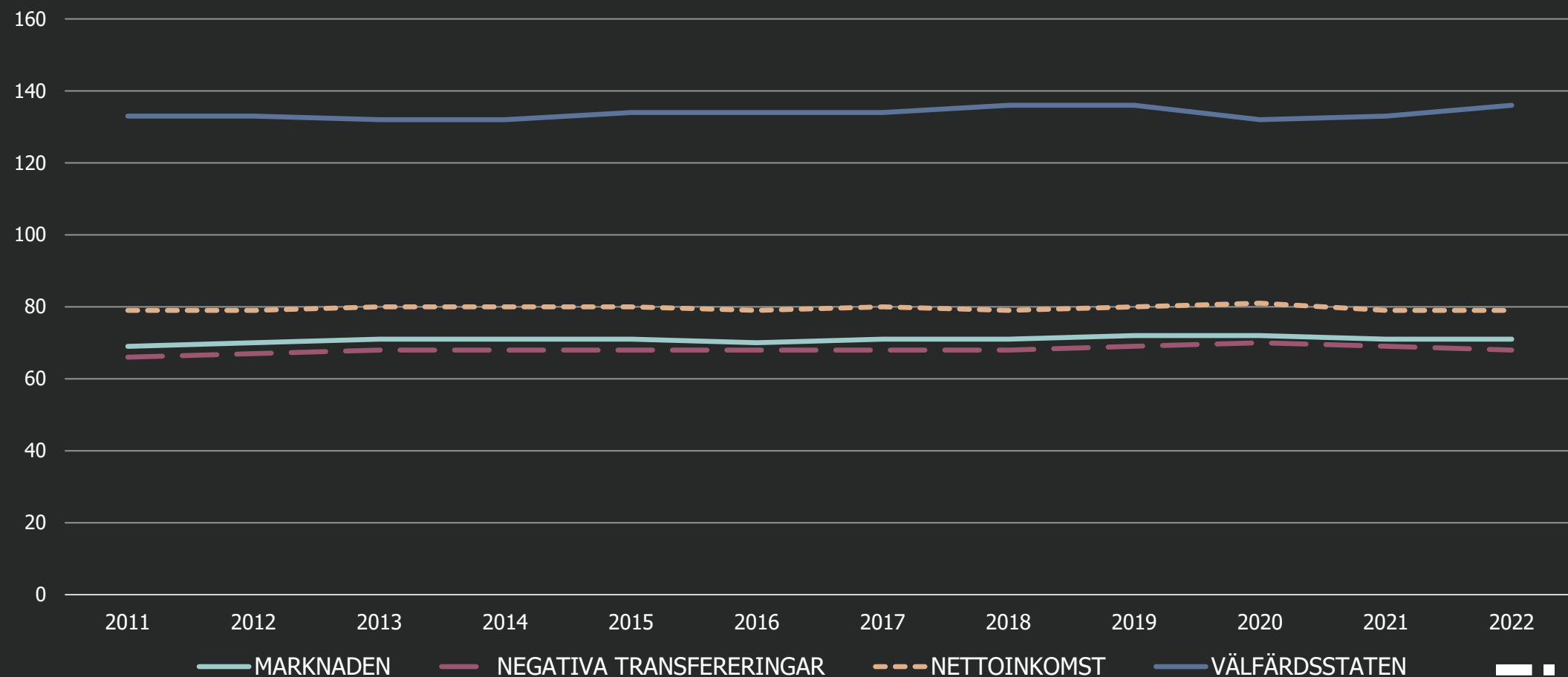
Förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval

REKRYTERING TILL VÄLFÄRDEN

- För att säkra och bredda rekryteringen till välfärden och motverka könsbundna studie- och yrkesval krävs en förändring av strukturella villkor
 - Bättre arbetsmiljö i välfärdsyrken
 - Bättre arbetsvillkor i välfärdsyrken
 - Motverka begränsande normer och strukturer
 - Nationell samordning av arbetet med att motverka könssegregering

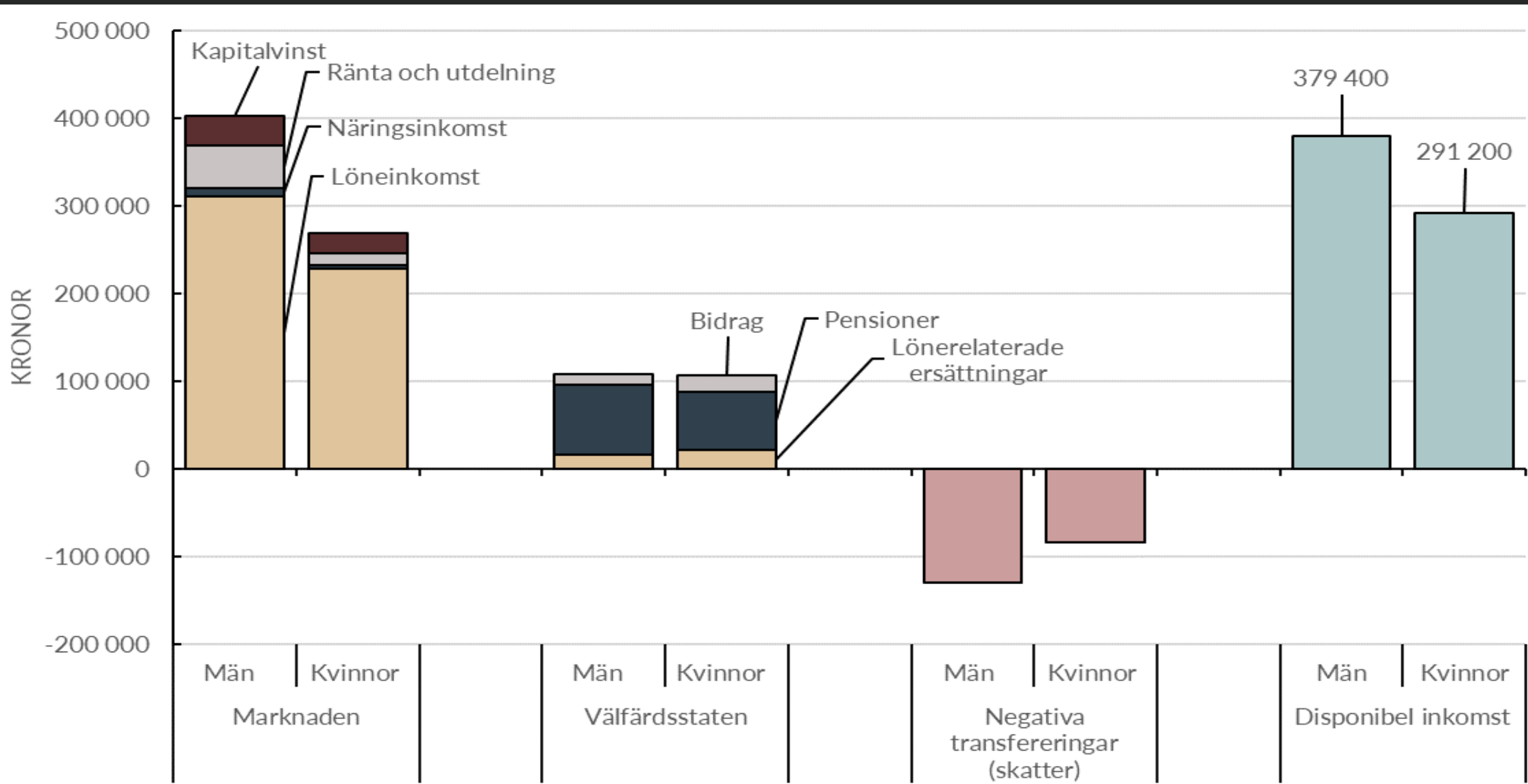
4 SKATTER OCH OMFÖRDELNING

KVINNOR MER BEROENDE AV VÄLFÄRDSSTATEN

Källa: SCB

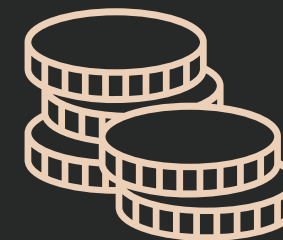
KVINNOR MER BEROENDE AV VÄLFÄRDSSTATEN

ETT OJÄMSTÄLLT SKATTESYSTEM?

- Formellt är skattesystemet jämställt – kvinnor och män behandlas lika
 - I praktiken kan skattesystemet slå olika för kvinnor och män utifrån olika ekonomiska förutsättningar
- Att skattesystemet har betydelse visas genom att avskaffandet av sambeskattningen är en jämställdhetspolitisk milstolpe
- Även idag så har förändringar i skattesystemet betydelse för jämställdheten

ETT EXEMPEL – VÄRNSKATTEN

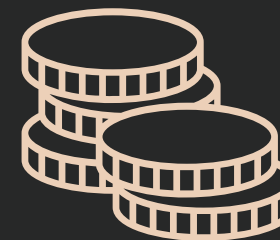
I Januariöverenskommelsen enades parterna om att avskaffa värnskatten.

Detta gynnade den absoluta toppen av höginkomsttagande män. När värnskatten togs bort beräknades den uppgå till en budgetpost av 6,1 miljarder.

Könsfördelningen av denna skattesänkning var 4,8 miljarder till män och 1,3 miljarder till kvinnor.

Av de 345 000 höginkomsttagare som fick en rejäl skattesänkning, var 80 procent män, som i snitt fick 19 000 kronor per år.

ETT EXEMPEL – VÄRNSKATTEN

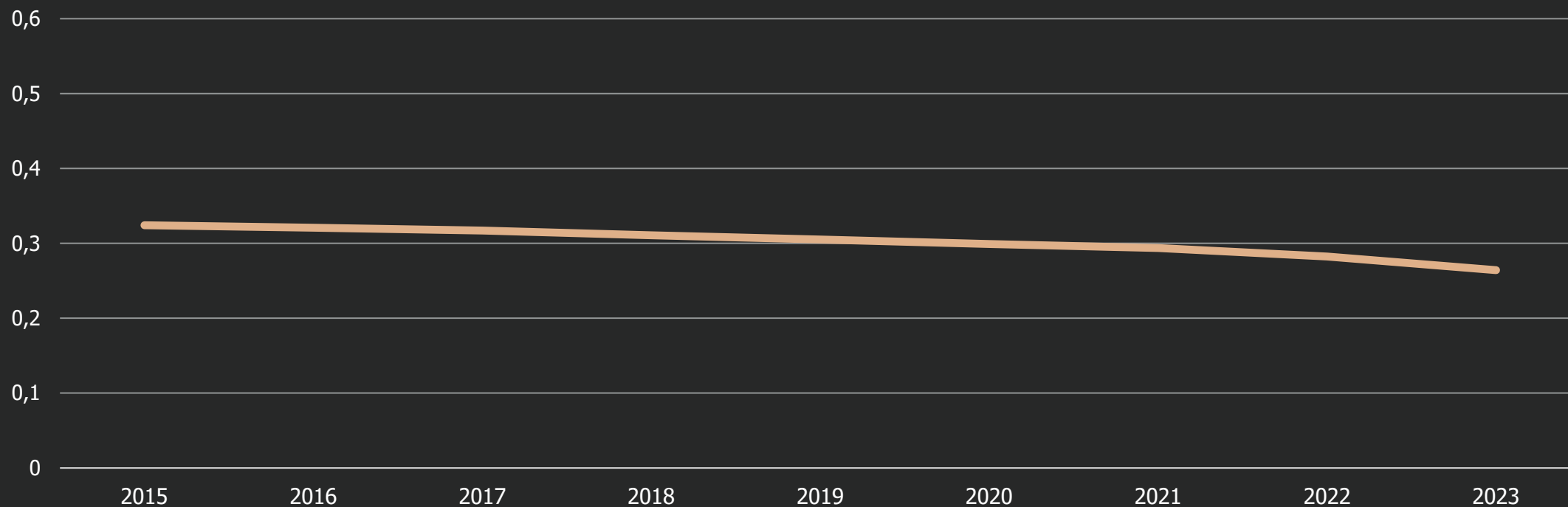

- Denna typ av effekter är viktiga att beakta vid reformer
- Viktigt att se eventuella målkonflikter mellan skattesystemets tillväxtskapande och omfördelande roll

PENSIONERNA

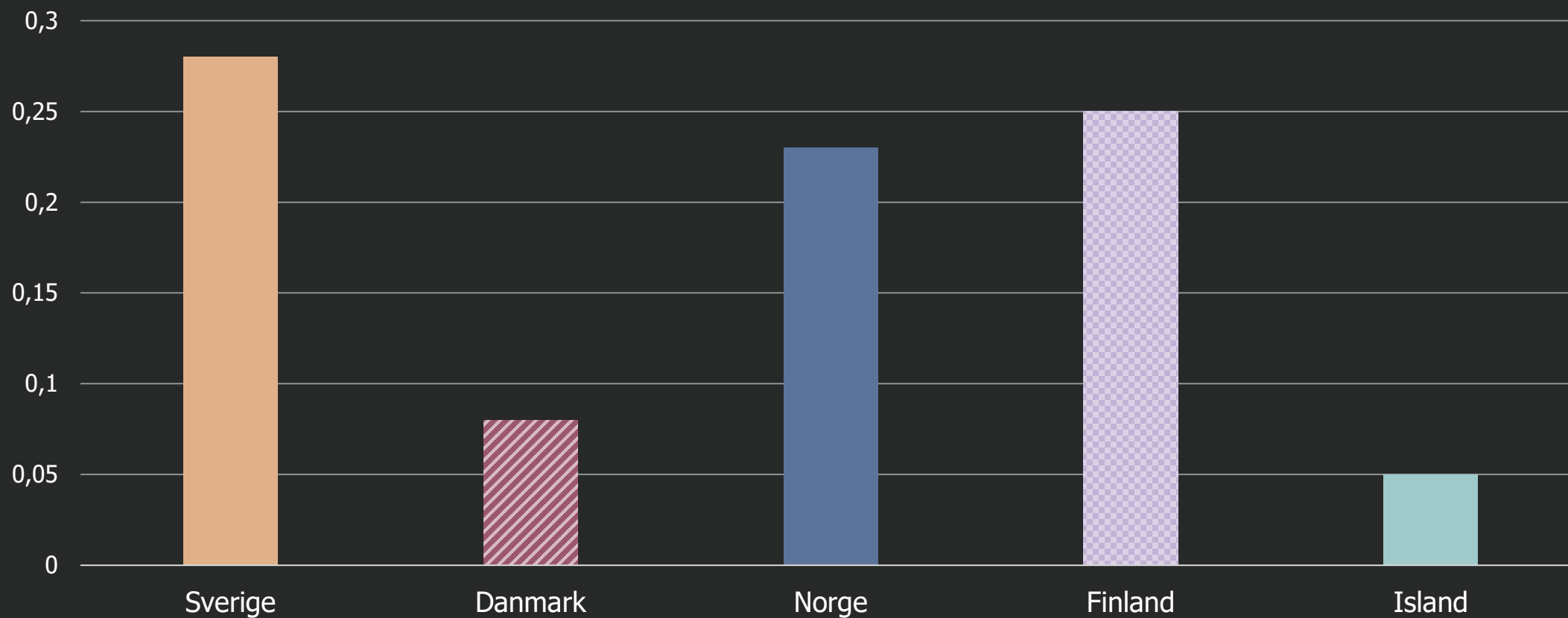
PENSIONSGAPET BESTÅR

Pensionsgapet mellan kvinnor och män 2015–2023

Källa: Pensionsmyndigheten

PENSIONSGAPET STÖRST I NORDEN

Källa: Nordiska ministerrådet, TemaNord 2023:506

VILKA ÄR PROBLEMEN?

- Pensionsgapet har inte minskat
- Kvinnor har lägre genomsnittliga inkomster och löner
- I Norden är pensionsgapet störst i Sverige
- Kapitalinkomster och tjänstepensionen spelar en allt större roll
- Tjänstepensionens konstruktion gynnar män
- Det lönar sig inte för personer med låga inkomster att arbeta längre

VAD BEHÖVER GÖRAS?

- God hälsa och goda arbetsvillkor är grundläggande
- Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor i de stora kvinnodominerade yrkesgrupperna
- Eliminera ojämställdhetsproblemen på arbetsmarknaden
- Långsiktigt beslut kring garantipensionens indexering
- En översyn av pensionssystemet

6 SLUTSATSER

SLUTSATSER

- Behövs fortsatt aktivt arbete för att inte utvecklingen mot jämställdhet ska stagnera
- Viktigt att se de stora utmaningarna som inte strikt är jämställdhetspolitiska
 - Behov av ett systemperspektiv
- Jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering fortsatt viktiga verktyg
- Viktigt att jämställdhetsperspektivet finns med i utredningar och genomförande av reformer, och att det sker utvärderingar

Peter Vikström

peter.vikstrom@jamstalldhetsmyndigheten.se

jamstalldhetsmyndigheten.se